

גבולות היחידה: שופטים פרק ז', פסוקים ט – יד

נושא היחידה: החלום ושברו

כתבה: יעל דאר

מספר שיעורים לפי המתווה: 1

הסבר כללי:

יחידה זו קטנה מבחינת מספר הפסוקים שבה. ייתכן שניתן לחבר אותה ליחידה הקודמת, שגם היא אינה ארוכה, לשיקול דעתו של המורה.

פתיחה:

נשאל: מי חלם פעם חלום שהיה לו משמעותי? למשל, חלם שסבא וסבתא הגיעו, וכשהתעורר גילה שהם אכן הגיעו או יגיעו היום. או – חלם לקבל איזה משחק שרצה מאוד, והנה הגיע יום הולדתו – וקיבל מתנה את המשחק.

האם זוכרים אנשים חולמים בתנ"ך? מה פשר חלומותיהם. כאן נזכיר את חלום יעקב, חלומות שר המשקים והאופים, חלומות פרעה.

נאמר: גם היום נלמד על חלום של משהו. עוד מעט נגלה מי החולם, מה החלום ומה שברו¹. לפני שנעיין בפסוקים נזכיר כי השעה שעת מלחמה. ערב קרב. גדעון נמצא במעין חרוד עם 300 לוחמים בלבד, ועוד מעט יתחיל הקרב.

עיון בפסוקים:

קריאת ט – יא: ה' מציע לגדעון לרדת למחנה מדיין, לרגל ולהקשיב למה שיאמרו שם. מדוע? 'אם ירא אתה לרדת' – עם 300 חיילים בלבד, תוכל להתעודד ממה שתשמע שם. ואכן גדעון יורד עם פורה, נערו, אל מחנה מדיין והם עומדים 'בקצה החמושים', כלומר, ליד הגדר, קרוב לשומרים.

פס' יב: נבקש מהילדים למצוא בפסוק ביטויים המתארים את גדלו של מחנה מדיין: כארבה, אין מספר, כחול שעל שפת הים. כל זאת מול 300 חיילים בלבד שיש לגדעון.

נשאל: מה ירוויח גדעון מהאזנה לדיבורי האנשים? האם אנו מכירים עוד סיפור בו הקשבה לדברי האנשים תרמה במשהו לקראת יציאה למלחמה? לאחר שנשמע תשובות תלמידים נזכיר כי יהושע שלח מרגלים אל רחב. רחב ניהלה מעין פונדק דרכים, בית מלון. אנשים יושבים שם ומדברים. לכן הלכו לשם המרגלים. רחב סיפקה להם מידע על רחשי הלב של אנשי יריחו. כולם פוחדים מישראל בזכות הניסים שה' עשה להם ביום סוף ובירדן. מצוידים במידע הזה, חזרו המרגלים אל יהושע, והבינו שה' ייתן בידיהם את יריחו, כי העם שם מפחד.

גדעון מתקרב למחנה העצום הזה עם נערו. ומה הוא שומע?

נקרא פסוקים יג – יד: החלום ושברו.

¹ שברו – מצודת ציון מסביר: פתרון. כי החלום הוא דבר סתום וסגור, ועל ידי הפתרון ישובר ויפתח. ובדעת מקרא: דומה החלום לכלי סגור המכסה על מה שבתוכו. נשבר הכלי (נפתר החלום) – נתגלה תכנו. בניגוד לביטוי השגור בלשוננו – החלום ושברו – האכזבה מהחלום.

את סיפור החלום יספר המורה בעצמו תוך כדי הדגמת הסיפור. המורה יביא לכיתה פיתה עירקית חרוכה (מצד אחד) ואוהל. (אם אין לו שיבקש מתלמיד שיעור לפני להכין ממקלות של ארטיק.)

המורה יסביר את המילים: "וְהָיָה צֶלֶל לֶחֶם שְׁעָרִים²" (מלשון צלי, פיתה/לחם האפוי על גבי גחלים מצד אחד).

כעת המורה יבקש מילדים להסביר לו מה עליו לעשות כדי שיהיה בדיוק 'תסריט' בחלום. יחד עם התלמידים ידגימו, כיצד הפיתה מתגלגלת ומשתוללת בין האוהלים, מגיעה לאחד האוהלים, נוגחת אותו, הפיתה עפה באוויר ונוחתת על צד (טוב כנראה) והאוהל קורס. "ויפל" (נשאל: מי נפל? האהל, נפילה ראשונה על צידו או הלחם נפל לתוך האהל, יש פירושים לכאן ולכאן).

נשאל: מה עונה החבר לחולם? "אין זאת בלתי אם חרב גדעון בן יואש איש ישראל. נתן האלוהים בידו את מדין ואת כל המחנה".
נוכל להסביר את החלום בעזרת משל ונמשל:

משל – החלום	נמשל – פתרון החלום
צליל לחם שעורים	חרב גדעון בן יואש
מתהפך במחנה מדין	ה' נתן בידי גדעון את מדין ואת כל המחנה. ובמילים פשוטות: עוד מעט יתהפך פה המחנה.

טבלה זו נבנה על הלוח בעזרת הילדים.

נשאל: מה גדעון מרוויח מסיפור החלום הזה? הרי זה יכול להיחשב חלום טיפשי. פיתה מתגלגלת והופכת אוהל... אלא שדברי הפתרון משקפים את מצב הרוח של המדיינים. הם מבינים שה' נתן את מחנה מדין בידי גדעון. וכן – ה' עצמו אמר לגדעון ללכת לבדוק מה אומרים במחנה מדין. זה הופך את החלום הזה לאות נוסף מאת ה'.

נשאל: האם גם גדעון הושפע מן החלום?

ואכן, כך מבין גדעון את העניין.

פס' טו: "ויהי כשמוע גדעון את מספר (סיפור) החלום ואת שברו – וישתחו, וישב אל מחנה ישראל ויאמר: קומו, כי נתן ה' בידכם את מחנה מדין". זה הרגע שבו יוצאים למלחמה.

² לחם שעורים – העונה היתה עונת הפסח. כך למדנו כבר בשיעור הראשון על גדעון, וזה מתאים לחלום כאן.

הצעות להמחשה:

- ציור החלום
- פיתה ואוהל בכיתה
- טבלת משל ונמשל בחלום

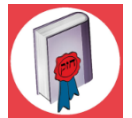
מסרים והפנמה:

- ה' מעודד את גדעון ומחזקו לקראת היציאה למלחמה.
- המלחמה הזו תלויה ברוח ולא בכוח. כך יצא גדעון עם 300 חיילים בלבד, מול מדיינים היראים וחוששים. כל עצמתם המספרית של המדיינים לא תעמוד להם אם הם במורל נמוך.

סיכום:

למדנו כיצד סינן גדעון את הלוחמים עד שהגיע למספר נמוך במיוחד של חיילים. שמענו את החלום של שומר מדייני, ואת פתרונו. למדנו על מצב הרוח במחנה מדיין. כעת ניתן לצאת לקרב. האם הקרב הזה יהיה בכלי נשק רגילים? הכל כאן לא רגיל. על כך נלמד בשיעור הבא.

הרחבה והפניות למקורות נוספים:

בהגדה של פסח, ב'נרצה' מופיע הפיוט 'ובכן, ואמרתם זבח פסח'. פיוט שהוא חידה – לאלו אירועים רומזים שורות הפיוט?

הפיוט סדור ע"פ הא"ב. באותיות מ-נ מופיעות השורות הבאות:

”מְסַגֵּרְת, סְגָרָה בְּעִתּוֹתַי פֶּסַח,

נְשַׁמְדָה מְדִין בְּצִלְלֵי שְׁעוֹרֵי עֶמֶר פֶּסַח...”

שורות אלה רומזות לסיפור החלום שבפרקנו.

אפשר לבקש מתלמידים מצטיינים לחפש רמזים לסיפורנו בהגדה של פסח.